

En rapport från
Östsvenska Handelskammaren

Konjunkturrapport

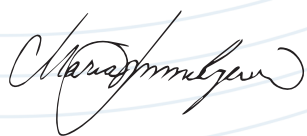
Våren 2025

Förord

Östsvenska Handelskammaren är det regionala näringslivets röst och ägs av medlemsföretag i Östergötland, Sörmland och Gotland. I olika sammanhang såsom näringslivsråd, politiska dialoger och andra möten ombeds Handelskammaren representera näringslivet. Hur går affärerna? Vilka utmaningar står företagen inför? Och hur ser man på framtiden?

Det är en viktig roll som kräver att Handelskammaren är uppdaterad på våra hur våra medlemsföretag står och går. I dagliga kontakter och samtal skapas den bilden, som kompletteras av det generella tillståndet i svensk och internationell ekonomi och handel.

För att få en än mer aktuell regional bild genomför Handelskammaren regelbundet en undersökning, som resulterar i en regional konjunkturrapport. Den baseras på svar från en enkät som gick ut till våra medlemsföretag i januari 2025 och har besvarats av nära 200 företag. Frågorna handlar om efterfrågan på produkter eller tjänster på kort och lite längre sikt, om några personalförändringar planeras samt syn på utvecklingen framåt både för den egna verksamheten, regionen som helhet och denna gång även internationellt, då den globala händelseutvecklingen på senare tid varit exceptionell.

Maria Björk Hummelgren
Vice vd och näringspolitisk chef
Östsvenska Handelskammaren

Om undersökningen

Handelskammarens enkät skickades till cirka 800 medlemsföretag. Knappt 200 svar (190) kom in. De svarande bolagen representerar en bredd av branscher och storlek i den östsvenska regionen.

Inledning

Inledningen på året 2025 går till historien som en av de mest omvälvande. Den 20 januari återinträdde Donald Trump i Vita Huset som USA:s president, och regler som världspolitiska ledare i någon mån rättat sig efter kastades plötsligt över ända. Förutom hot och snabba förvecklingar gällande handelspolitiken, tog presidenten oväntade vändningar i geopolitiken. Det som påverkar Europa och Sverige mest är dels nyckerna om tullar gentemot företag inom EU, dels fredsvillkoren i och för Ukraina. Treårsdagen för Rysslands fullskaliga invasion av grannlandet har passerats och båda ländernas ekonomier har drabbats hårt, även om Ukraina alltjämt stötts av delar av omvärlden.

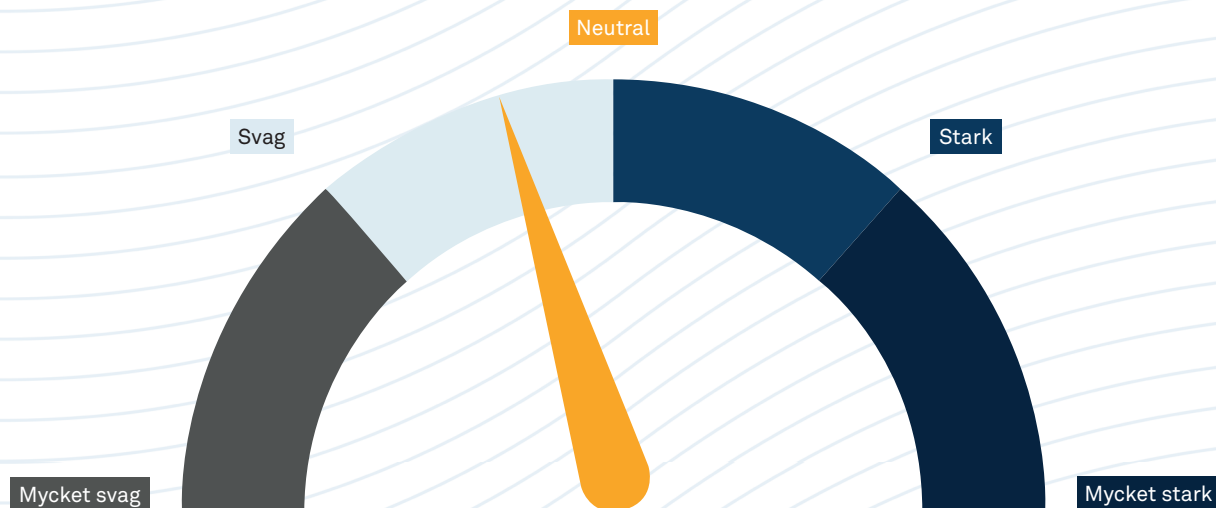
På hemmaplan har inflationen dämpats och räntorna kunnat sänkas. Aktuell styrränta i februari 2025 är 2,25 procent, efter en sänkning på 0,25 procentenheter i början av året. Vid samma tidpunkt 2024 låg styrräntan på 4,0, så visst har det hänt saker inom svensk ekonomi. Konjunkturen är fortsatt trögrörlig och antalet konkurser ligger på en hög nivå. Restaurang- och byggbranschen är särskilt drabbad. Arbetslösheten har också ökat och ligger nationellt på relativt höga 10,4 procent.

Kronan är fortsatt svag, men energipriserna har stabiliserats även om vissa pristoppar kan noteras framför allt i södra Sverige (vår zon 3 samt zon 4).

Konjunkturbarometern

Jämfört med konjunkturrapporten 2023 visar barometern ingen märkvärdig förändring, utan en mindre nedgång på 0,1 på tre månaders sikt. Vårens undersökning bland Handelskammarens medlemsföretag, där 185 bolag gett sitt utlåtande, visar ett värde på 2,7 (vilket kan jämföras med 2,8, hösten 2023). Sett över tolv månader är mätningen mer positiv med ett värde på 3,1 – strax över neutralt.

Barometerens mätare räknas ut genom att varje svarsalternativ ges ett värde mellan 1 och 5 där 5 är mest positivt (t ex kraftigt ökad gällande efterfrågan eller att företagen behöver anställa). Baserat på svaren om efterfrågan, personalsituation samt bedömning av konjunkturen kan ett värde tas fram där 3 är neutralt.

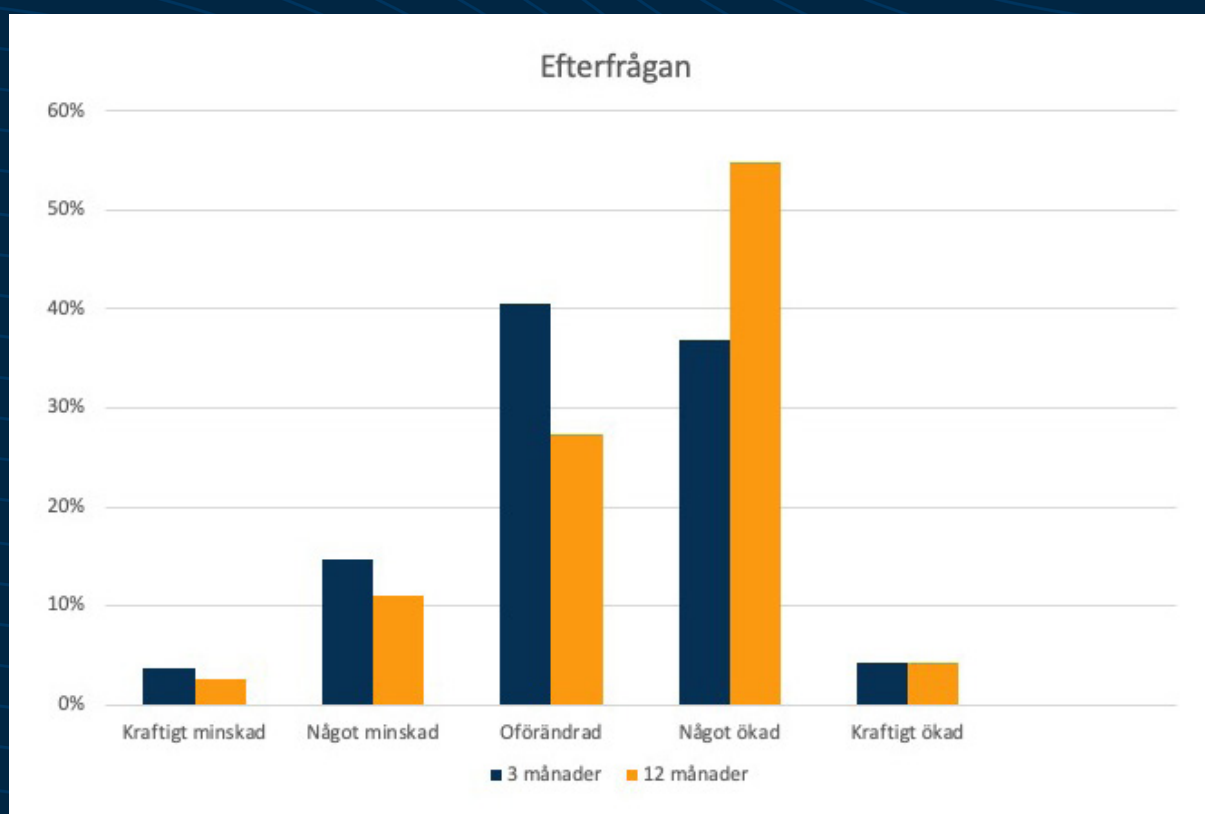

Efterfrågan

40 procent av de knappt 200 svarande bolagen i undersökningen ser oförändrat på efterfrågan på produkter och tjänster de kommande tre månaderna. Nästan lika många, 37 procent, ser en något ökad efterfrågan och 4 procent en kraftigt ökad efterfrågan. Knappt 20 procent ser en minskad efterfrågan i dagsläget.

När bolagen blickar framåt ett år i tiden ljusnar bilden mer, hela 60 procent ser en ökad efterfrågan på sina produkter och tjänster. Omkring 14 procent ser en minskning på ett års sikt. Svaren visar betydligt större tillförsikt än för drygt ett år sedan. Konjunkturmätningen hösten 2023 såg nära 40 procent av bolagen en minskad efterfrågan på ett års sikt.

40 industriföretagen i regionen har besvarat enkäten och bland dem ser 60 procent en ökad efterfrågan på tre månaders sikt. Och på tolv månaders sikt ser över 70 procent av industriföretagen en ökad efterfrågan. Inom bygg- och anläggningsbranschen är tonerna lite mer dova, 20 procent tror på en ökad efterfrågan men lika många på en minskning på ett års sikt.

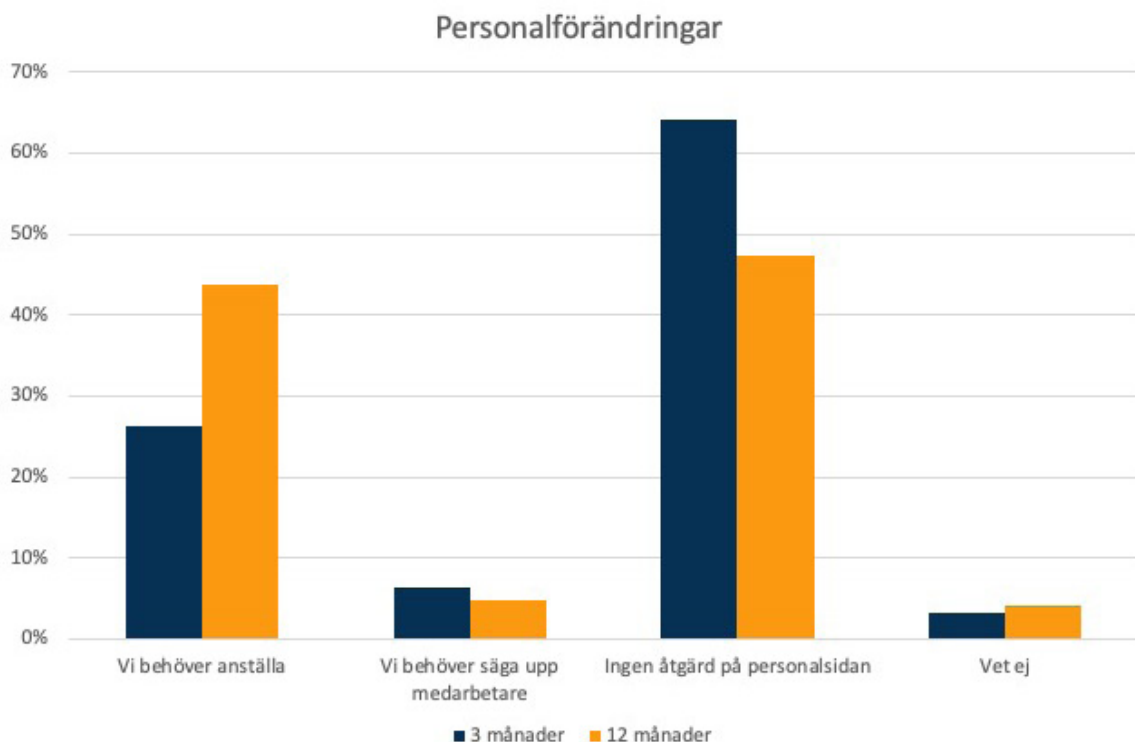

Personal

På tre månaders sikt uppger majoriteten av bolagen i undersökningen, 64 procent, att de inte kommer vidta några åtgärder på personalsidan. 26 procent behöver anställa och 6 procent kommer tvingas säga upp personal på kort sikt. Under det kommande året behöver dock betydligt fler, 44 procent, anställa och de som uppger att de behöver säga upp folk sjunker till 5 procent.

Personal inom teknik, IT och digitalisering står högt på listan över önskvärda anställningar – 37 procent av bolagen som behöver fler medarbetare önskar dem inom denna yrkeskategori. Även inom produktion (35 procent) samt administration/ekonomi/juridik/HR (26 procent) är attraktiva. De få som uppger att de behöver säga upp personal uppger drygt hälften att det handlar om medarbetare inom produktion.

Inom industrin behöver 25 procent anställa personal inom tre månader, och 48 procent har det behovet inom tolv månader. Framför allt inom produktion men även IT- och tekniskt utbildad personal behövs. Inom bygg- och anläggning ser man inga direkta personal-förändringar på kort sikt, men med ett års framförhållning uppger 40 procent att man behöver anställa.

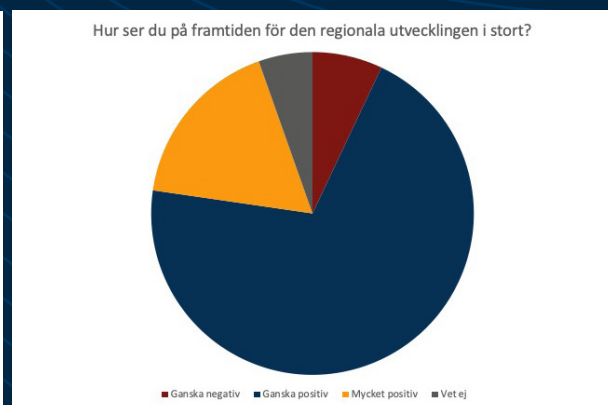
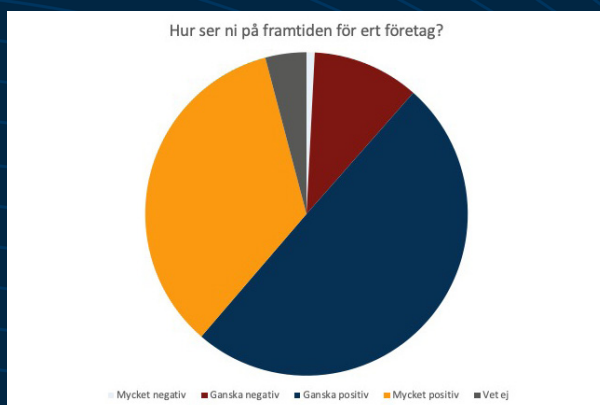
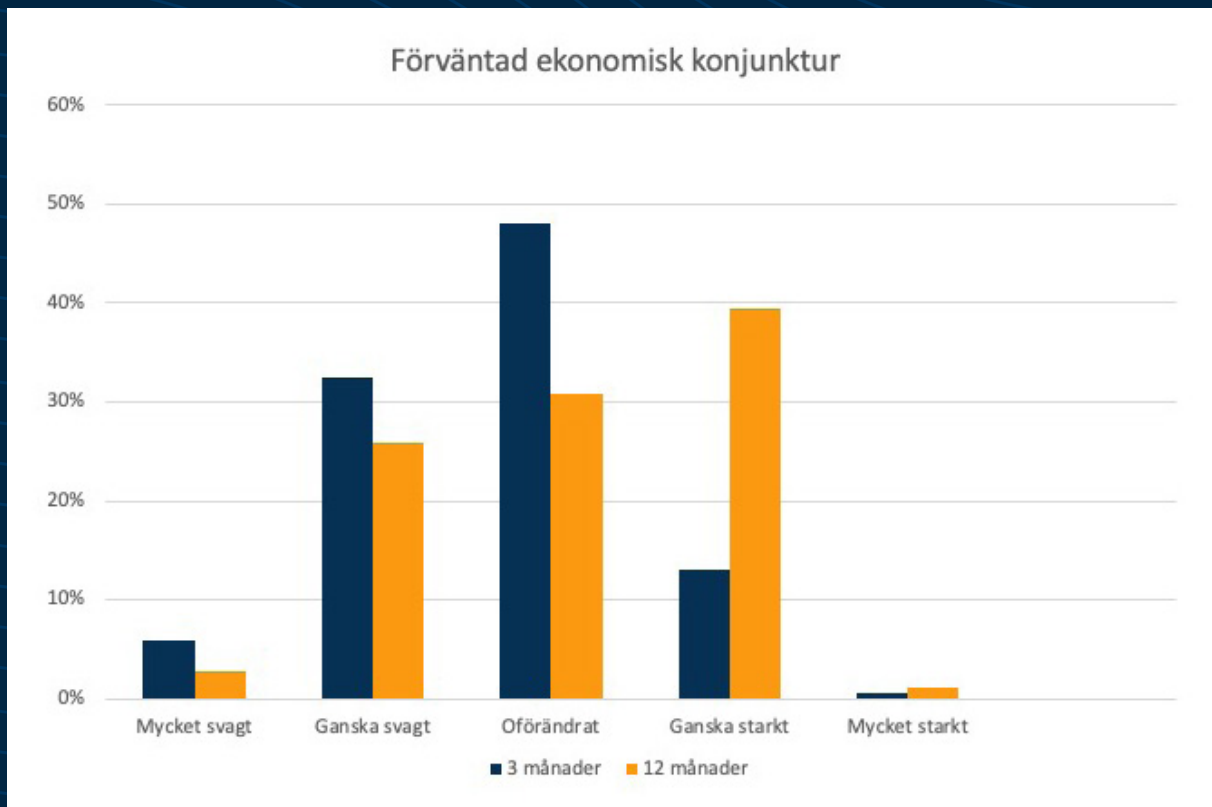

Konjunkturutveckling

Majoriteten av bolagen som svarat på Handelskammarens enkät ser att konjunkturen på kort sikt kommer vara oförändrad (48 procent) eller svag (38 procent). Blott ett enda bolag ser att konjunkturen kommer gå mycket starkt – plus i kanten för optimismen där!

Redan på ett års sikt ökar de positiva tongångarna hos många företag, 40 procent tror att konjunkturen kommer gå starkare och de som tror att den kommer gå svagt är färre än 30 procent. De bolag som tror på en mycket stark konjunkturutveckling har fördubblats till två!

Synen skiljer sig inte mycket mellan branscherna, däremot går det att se att de största bolagen i vår region med 100 anställda eller fler har en lite starkare tro på en positiv konjunkturutveckling och ser än mer ljusst på framtiden för det egna företaget samt för regionen i stort.

Bolagens framtidstro

Östsvenska Handelskammarens medlemsbolag har en stark framtidstro. Över hälften ser ganska positivt på den egna framtiden och 39 procent är mycket positiva. Blott 6 procent av bolagen i undersökningen har en negativ syn på tiden framåt för den egna verksamheten.

Även beträffande regionens generella utveckling är de östsvenska företagen optimistiska. 70 procent ser ganska positivt och 17 procent mycket positivt på denna. Bara 7 procent är ganska negativa och inget bolag är mycket negativt! 5 procent uppger dock att de är osäkra, men det är ändå ett mycket gott betyg till den östsvenska regionen.

Den avstannande och sjunkande inflationen jämte räntesänkningarna, anger många företag som skäl till att bilden är mer positiv nu än tidigare. Ökad köpkraft hos kunder och mindre tveksamhet kring inköp och investeringar är goda effekter.

” Trots ekonomiska svårigheter och ökade kostnader som tyngt företagen i regionen, vilket minskat likviditeten i marknaden, bedöms prissättning med mera komma i kapp och lönsamheten förbättras. Ser dock viss risk för de bolag som har stora coronaskulder hos Skatteverket.

-- Företag i undersökningen

Ostlänken, där nu äntligen spaden satts i backen för de nya 16 milen dubbelspår mellan Linköping och Järna, ger fortsatt framtidstro tillsammans med stadsutvecklingen. Regionens branschbredd samt att industrin och då försvarssektorn i synnerhet rest sig starkt ses också som en positiv kraft. Draglok som Saab, Siemens Energy och Mjärdevi Center nämns särskilt.

” Företagen har hållit igen och bromsat sina rekryteringar på grund av rådande marknadsläge 2024. Nu ser vi en kraftig ökning av förfrågningar sedan november från kunder, främst inom teknik och IT.

- Företag i rekryteringsbranschen

Syn på den globala utvecklingen

I motsats till synen på den östsvenska regionens utveckling, ser majoriteten av de svarande bolagen ganska negativt på den globala. Över 60 procent är pessimistiska medan 30 procent uppger att de är positiva. Representanter för branscher som är särskilt negativa finns inom besöksnäringen samt samhällsutveckling och social hållbarhet, där samtliga svarande var negativa till utvecklingen. Den hotade frihandeln anges som skäl. Även företag inom energi/miljö/klimat är överrepresenterade bland de negativa och även här anges handelskrig med USA samt kriget i Europa som anledningar.

Sticker ut gör samtliga (100 procent) respondenter inom reklam/PR/kommunikation som har en relativt positiv syn. De har dock inte kommenterat varför. Andra med mer positiv syn återfinns inom fastighet/renhållning, där över hälften säger sig se positivt på den globala utvecklingen. Särskilt negativa till den internationella utvecklingen är däremot företag inom IT/teknik och handel. Kommentarererna här handlar om det osäkra geopolitiska läget med och de oberäknliga ledarna i USA, Ryssland och Kina och att dessa banar väg för andra nyckfulla och auktoritära ledare i Europa, Asien och Sydamerika.

Byggbranschens läge framhålls av flera svarande som extra akut, och önskemål lyfta om en ökad byggnationen i regionen.

Återkommande orosmoln inom alla branscher:

- Det instabila geopolitiska läget, oberäkneligheten
- USA med Trump (och Musk)
- Kriget i Ukraina
- Auktoritära ledare, till exempel i Ryssland, USA och Kina
- Hotet om handelskrig och tullar – hotad frihandel

Vad oroar företagen gällande ekonomi och tillväxt?

På frågan om vad som oroar företagen mest när det kommer till ekonomi och tillväxt fanns några återkommande svar:

- **Kompetensbrist** – svårt att hitta kompetent eller rätt personal inom olika områden
- **Säkerhetsläget**
 - Handelskrig
 - Svårt att expandera globalt/handla internationellt på grund av tullar och allmän instabilitet
 - Frihandelshinder
- **Regelverk**
 - Regler kring hållbarhet som försvårar för konkurrenskraften
 - CSRD-krav
 - ”De flesta nya regelverk skapar inte tillväxt utan bara byråkrati som fördröjer och tar för mycket tid ifrån produktion”

- Ränteläget
- Inflation
- Dyrare råvarupriser

” Förstår inte kopplingen där Sverige har en stor brist på ingenjörer samtidigt som företagen inte vågar satsa på unga och nyexaminerade civilingenjörer. Den nöten måste vi knäcka!

- företagskommentar

” Krig, polarisering, extremism, gängkriminalitet, klimat... inte så många ljuspunkter. När människor och makthavare känner rädsla och oro får det ofta primitiva uttryck. Nästa världsutmaning är mänsklighetens utveckling!

- företagskommentar

” Vi ser möjligheter i konjunkturutvecklingen, men det finns också stora risker primärt med avseende på geo- och handelspolitik. Den eskalerande handelskonflikten med USA och flera andra länder kan få stora konsekvenser och vända tillväxt till recession.

- företagskommentar

Vad bör politiken prioritera?

Så vad bör politikerna fokusera på, enligt östsvenska företag, för att förbättra förutsättningarna för näringslivet och utvecklingen på regional och global nivå? Flera av svaren handlade om:

- **Breda/blocköverskridande överenskommelser kring exempelvis utbildning, energiförsörjning och säkerhet**
- **Snabbare beslutsprocesser på kommunnivå**
- **Långsiktighet**
 - ”Politiken ska skapa långsiktiga spelregler för företag, med en tydlighet om att de ska gälla över tid. Jag tror att politiker ska strunta i att lösa med quick-fix, det brukar bli dyrt i längden”.
 - ”Tydlig politik som är långsiktig och går att lita på under lång tid”.

- **Få fler i sysselsättning och råda bot på kompetensbristen**

- Fler YH-utbildningar
- Marknadsanpassade utbildningar

- **Verka för mer rättvis konkurrens, bättre kontroll över hur offentliga medel används**

- **Avregleringar och lägre skatter**

- **Förenklade regelverk och administration**

- **Kompensera för det dåliga ränteläget**

” Politiken ska skapa långsiktiga spelregler för företag med en tydlighet om att de ska gälla över tid. Jag tror att politiker ska strunta i att lösa med quick-fix, det brukar bli dyrt i längden.

- företagskommentar

” Kontinuitet så vi företagare vet vad vi bör investera i över tid. Samarbete över parti-gränserna för att hantera de stora frågorna i samhället. När det gäller klimatfrågan så bör de ta ansvar för Sveriges åtagande och skapa rätt förutsättningar och vara ett föredöme, så att vi företagare kan göra detsamma.

- företagskommentar

” Utbildning till industrikompetenser. Skapa samarbeten med lämpliga aktörer för bättre helhetslösningar för regionen.

- företagskommentar

” Satsa mer pengar på skolan (särskilt grundskola till gymnasium - klasserna borde vara hälften så stora så eleverna lär sig mer och får mer lugn och ro), minska beroende av USA, prioritera stabilitet och förutsägbarhet.

- företagskommentar

Slutsatser

Det är som att vi befinner oss i två världar samtidigt – företagen ser generellt sett positivt på sin egen bolagsutveckling och på regionens framsteg, men betydligt mer negativt på den globala händelseutvecklingen med handelskonflikt, instabilitet, väpnade konflikter och oförutsägbart ledarskap framför allt i USA som orsaker. Sverige är som bekant ett frihandelsland som lever på god handelsbalans med något överskott på exportsidan – internationella spänningar och rörelser påverkar oss i hög grad.

Positivt är att företagen i den östsvenska regionen ser ljusare på framtiden för efterfrågan och konjunkturutvecklingen. Många behöver anställa, inte minst på lite längre sikt, vilket är ett styrkebesked – samtidigt som många uppger att brist på kompetens är ett stort tillväxthinder. Lågkonjunkturen är ännu inte övervunnen, men inflationsbekämpning och lägre räntor har varit framgångsrikt även om många bolag alltjämt kämpar med eftersläpande skulder och bördor från de senaste årens svaga ekonomiska utveckling. Det stora framtidsprojektet Ostlänken skänker hopp och tillförsikt för regionen!

Från politikens håll är företagen inte småsinta eller ambivalenta, man önskar sig långsiktiga stabila spelregler där blocköverskridande överenskommelser banar väg över för Sverige stora tillväxthinder såsom kompetensförsörjning, energilösningar och fungerande infrastruktur. Då stärks svensk konkurrenskraft i en värld som just nu definieras av orosmolnen nämnda ovan.